

V Bruseli 22. januára 2024
(OR. en, hu)

Medziinštitucionálny spis:
2022/0099(COD)

5599/24
ADD 1

CODEC 118
ENV 65
CLIMA 27

POZNÁMKA K BODU I/A

Od:	Generálny sekretariát Rady
Komu:	Výbor stálych predstaviteľov/Rada
Predmet:	Návrh NARIADENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY o fluórovaných skleníkových plynoch, ktorým sa mení smernica (EÚ) 2019/1937 a zrušuje nariadenie (EÚ) č. 517/2014 (prvé čítanie) – prijatie legislatívneho aktu = vyhlásenia

Vyhlásenie Českej republiky

Česká republika je plne odhodlaná zabezpečiť dodržiavanie Montrealského protokolu, účinnejšie bojovať proti nezákonnému obchodu a prispievať k úsiliu EÚ o dosiahnutie cieľov balíka Fit for 55 a klimateckej neutrality.

Hoci súhlasíme s cieľmi nariadenia, vyjadrujeme poľutovanie nad tým, že konečná dohoda podľa nášho názoru presahuje tieto ciele a zaoberá sa politickými rozhodnutiami, ktoré neboli plne analyzované a na ktoré sa vzťahujú iné právne predpisy, najmä nariadenie REACH.

Pokiaľ ide o Českú republiku, najproblematickejšie ustanovenia zahŕňajú nový odsek o rozvádzačoch (článok 13 ods. 5), ktorým sa zakazuje jedna z alternatív s nízkym potenciálom globálneho otepľovania (GWP), a niekoľko častí prílohy IV, najmä o rozdelených tepelných čerpadlách a klimatizácii, ktorým sa od roku 2035 zakazujú alternatívy s nízkym GWP. Okrem toho predstavuje pre nás významný problém aj zákaz alternatív s nízkym GWP v odvetví pien, aerosólov a monoblokových tepelných čerpadiel.

Politická voľba zakázať alternatívy s nízkym GWP v odvetví tepelných čerpadiel a rozvádzačov spolu s ďalšími veľmi prísnymi zákazmi týkajúcimi sa tepelných čerpadiel v prílohe IV a s novo zavedenými zákazmi poskytovania servisných služieb pre tepelné čerpadlá je pre Českú republiku veľmi citlivá. Naše plány kvality ovzdušia vo veľkej miere závisia od zavádzania tepelných čerpadiel a v tomto odvetví sa uskutočnili značné investície z európskych štrukturálnych a investičných fondov (najmä z Kohézneho fondu) a z príjmov zo systému EU ETS. Obávame sa, že akékoľvek ďalšie prekážky by poškodili našu politiku v oblasti kvality ovzdušia a udržateľnosť investícií do prechodu od uhlia k čistejším zdrojom energie.

Domnievame sa tiež, že zákaz alternatív s nízkym GWP je v rozpore s duchom rozhodnutia XXXIV/3 zmluvných strán Montrealského protokolu, ktorým sa zmluvné strany vyzývajú, aby zvyšovali energetickú efektívnosť a zároveň postupne znižovali fluórované uhl'ovodíky a zohľadnili správu TEAP 2022. Rozhodnutie XXXIV/3 nie je jedinou iniciatívou a diskusia o energetickej efektívnosti v rámci Montrealského protokolu žiadnym spôsobom nevylučuje fluórované alternatívy s nízkym GWP.

Na základe uvedených dôvodov nemôže Česká republika dohodu podporiť aj napriek tomu, že sa vykonalo veľa práce na riešení niektorých otázok, a zdrží sa hlasovania.

Vyhlásenie Estónska

Estónsko je naďalej plne odhodlané zabezpečiť súlad s cieľmi politiky EÚ v oblasti klímy na roky 2030 a 2050 a splniť ciele Parížskej dohody a Montrealského protokolu. Víta preto obnovenie nariadenia o fluórovaných skleníkových plynoch a podporuje jeho cieľ ďalej znižovať emisie fluórovaných skleníkových plynov s cieľom prispieť k plneniu cieľov EÚ v oblasti klímy, ako aj podporiť inováciu pre výrobky s nízkym potenciálom globálneho otepľovania (GWP) alebo bez obsahu fluórovaných skleníkových plynov.

Dosiahnutie dohody o nariadení o fluórovaných skleníkových plynoch je výsledkom zložitých a napätých diskusií. Estónsko počas rokovaní znepokojovalo navrhované tempo postupného znižovania fluórovaných uhl'ovodíkov a súvisiace náklady pre spoločnosť, ako aj dostatočná prístupnosť a cenová dostupnosť alternatívnych technológií na malých trhoch, ako je Estónsko.

Okrem toho by Estónsko chcelo opätovne zdôrazniť, že príslušné zákazy by mali vychádzať z dôkladného posúdenia vplyvu skutočnej uskutočniteľnosti a dostupných alternatív. Je nám ľúto, že to tak nebolo vo všetkých prípadoch. Posúdenia vplyvu boli niekedy nedostatočné alebo chýbali a potreba rýchleho a úplného ukončenia využívania v niektorých odvetviach je otázna z klimatického aj hospodárskeho hľadiska, pričom obchádzame prínos pre klímu. Jedna z týchto obáv súvisí so zákazom fluórovaných skleníkových plynov v malých rozdelených tepelných čerpadlách a chladiacich zariadeniach – zakazujeme fungujúce alternatívy s nízkym GWP z dôvodu minimálneho vplyvu na klímu, ak vôbec nejaký vplyv existuje. Používanie alternatív s nízkym GWP je okrem toho plne v súlade s Montrealským protokolom a jeho cieľmi znižovania.

Ďalšou dôležitou otázkou pre nás je obmedzenie týkajúce sa pien v stavebníctve. Aby sme udržali očakávanú rýchlosť obnovy v rámci novo dohodnutej vlny obnovy, musíme stavať počas celého roka vo všetkých ročných obdobiach. Zákaz používania fluórovaných skleníkových plynov s nízkym GWP v izolačnej pene je preto z hľadiska tohto cieľa kontraproduktívny, keďže neexistuje žiadne riešenie bez fluórovaných skleníkových plynov na stavbu pri teplotách nižších ako + 5 stupňov Celzia. Opäť zakazujeme výrobky s obsahom fluórovaných skleníkových plynov s nízkym GWP bez posúdenia vplyvu a dúfame, že v čase zavedenia zákazu bude na trhu vhodná a cenovo dostupná alternatíva.

So záujmom očakávame budúce usmernenia Komisie k prílohe IV, v ktorých vysvetlí zákazy a uvedie príklady toho, ako sa vzťahujú na rôzne výrobky. Má to zásadný význam pre pochopenie zákazov a riadne a jednotné vykonávanie nového nariadenia v celej EÚ.

Estónsko podporuje dosiahnutú dohodu o nariadení, očakávame však, že doložkou o preskúmaní zákazov podľa prílohy IV sa poskytnú primerané odpovede na otázku existujúcich alternatív a naše vyššie uvedené obavy.

Vyhlásenie Maďarska

Maďarsko je odhodlané plniť ciele politiky EÚ v oblasti klímy na roky 2030 a 2050 a prikladá význam dosiahnutiu cieľov stanovených v Parížskej dohode. Hoci plne súhlasí so všeobecným cieľom posilniť úlohu nariadenia o fluórovaných skleníkových plynach pri prispievaní ku klimatickej neutralite, konečný kompromis nemôže podporiť.

Oceňujeme určité prvky balíka (medzi ktoré patrí zachovanie ceny kvót vo výške 3 EUR, poskytnutie záruk a výnimiek na zaistenie bezpečnosti, zabránenie vzniku monopolu na trhu a zachovanie výnimky zo systému kvót v prípade polovodičov), dohoda však prekračuje dôležité medze, na ktoré Maďarsko už viackrát poukázalo.

Prvou je, že dohoda je podľa nášho názoru v rozpore s cieľmi RePowerEU a rýchlym zavádzaním tepelných čerpadiel. Rozšírený zákaz chladív, najmä alternatív s nižšími emisiami, je teda v rozpore s ambíciami politiky EÚ v oblasti klímy a bránil by zavádzaniu alternatív šetrnejších ku klíme z dôvodu ich cenovej dostupnosti.

Maďarsko počas rokovaní neustále trvalo na tom, že by sa nemala prehliadať energetická účinnosť, technická bezpečnosť a ekonomická uskutočniteľnosť a že by sa mali zohľadniť rôzne hospodárske a geografické podmienky každého členského štátu. Dohoda tieto obavy nerešpektuje.

Patrí medzi ne obmedzená údržba výrobkov, ktoré sú v súčasnosti v obehu a ktoré sú navrhnuté na mnoho desaťročí používania, ako aj nedostatočný čas na prípravu na technologickú transformáciu. Technické riešenia pre typy zariadení, ktoré sú v súčasnosti v obehu, budú zakázané a o niekoľko rokov sa budú na zariadenia uvedené na trh alebo nedávno vyrobené zariadenia založené na súčasnej technológii uplatňovať významné obmedzenia. Nové technické výzvy si vyžadujú ďalší rozvoj súčasných systémov odbornej prípravy. Ak sa tak nestane, mohlo by to viesť k nedostatku kvalifikovanej pracovnej sily.

Maďarsko sa domnieva, že pri zohľadnení aspektov energetickej účinnosti a technickej bezpečnosti nemožno trhové obmedzenia týkajúce sa zariadení v plnej miere vykonať v stanovenej lehote. Výnimky v dohode neposkytujú uspokojivé riešenie problému, keďže sa očakáva, že značná časť súčasných zariadení sa nahradí do 10 rokov.

Vzhľadom na ich vysoký potenciál globálneho otepľovania sa dostupnosť fluórovaných chladív v rámci súčasného systému kvót neustále znižuje. Harmonogram znižovania kvót uvedený v dohode však nezohľadňuje trhové a technologické potreby, čo by mohlo viesť k vážnemu nedostatku legálne dostupných chladív na trhu a k drastickému zvýšeniu ich trhovej ceny.

Nariadenie by mohlo viesť k neprimeranému posunu na trhu, čo by zase mohlo mať nepriaznivý vplyv na spotrebiteľov prostredníctvom vyšších cien. Kombinácia rôznych príliš reštriktívnych opatrení v rámci nariadenia o fluórovaných skleníkových plynach, ako sú opatrenia týkajúce sa tepelných čerpadiel, ktoré vedú k zvyšovaniu cien, by mohla viesť k výraznému nárastu nezákonných obchodných činností a dovozu, pričom Maďarsko ako pohraničná krajina EÚ by tomu bolo vystavené v značnej miere. Okrem toho by to znamenalo neprijateľné zaťaženie pre orgány členských štátov.

Používanie fluoridu sírového (SF₆) v niektorých elektrických rozvádzačoch je stále potrebné na zaistenie bezpečnej prevádzky elektrizačnej sústavy za súčasných technologických podmienok. Dohodou sa postupne odstránia existujúce technológie na trhu, čo prevádzkovateľov sústav a výrobcov elektriny prinúti rýchlo sa prispôbiť novým a často drahším technológiám. Niektoré spoločnosti majú značnú trhovú výhodu už teraz. Tým by sa hospodárske subjekty EÚ mohli dostať do vážnej konkurenčnej nevýhody. Zákaz inštalácie elektrických rozvádzačov okrem toho nezodpovedá skutočnej situácii na trhu z technického, bezpečnostného a konštrukčného hľadiska. Najmä počas energetickej krízy by to mohlo ohroziť stabilné dodávky energie a energetickú bezpečnosť a zvýhodniť veľmi obmedzený počet výrobcov, čo by viedlo k ďalším narušeniam trhu.

V poslednom rade nie sú mnohé zavádzané zákazy podporené primeraným posúdením vplyvu, pokiaľ ide o dostupnosť vhodných alternatív a ich trhových cien. Niektoré opatrenia by okrem toho, dokonca aj podľa predbežného posúdenia Komisie, neviedli k významnému zníženiu emisií, ale by aj napriek tomu z trhu odstránili iné použiteľné nízkoemisné alternatívy.